

Piotr Potejko

10 lat Centralnego Ośrodka Szkolenia ABW w Emowie

W tym roku minęło pierwsze 10 lat funkcjonowania Centralnego Ośrodka Szkolenia ABW w Emowie. COS rozpoczął swoją działalność w znakomitym czasie – w pierwszych miesiącach XXI wieku i rok po wejściu Polski do struktur NATO. Okres ten związany był z wieloma zmianami infrastruktury oraz systemów kształcenia funkcjonariuszy służb specjalnych. Historia COS jest barwna, interesująca, ale w niektórych aspektach jeszcze nie do końca odkryta. Tworzona była przez wielu znanych ludzi, ale też przez funkcjonariuszy, którzy w cieniu „Centrali” budowali jego obecny wizerunek i prestiż. Ogromny wpływ na rozwój i obecny stan COS w Emowie miała zmieniająca się w Polsce rzeczywistość i zmiany w służbach specjalnych.

Na 10-lecie Centralnego Ośrodka Szkolenia w Emowie należy jednak spojrzeć z perspektywy ostatnich 20 lat, czyli całej historii szkolenia oficerów UOP, a później ABW. Był to okres wielu transformacji zarówno w zakresie metodyki nauczania, stosowania środków kształcenia, ale i bazy szkoleniowej, która w sposób szczególnie zmieniła się i wzbogaciła w okresie funkcjonowania „szkoły” w obecnym miejscu.

Zgodnie z przyjętymi przed kilkoma laty założeniami, Centralny Ośrodek Szkolenia ABW realizuje swoje zadania jako:

1. ośrodek edukacyjny,
2. ośrodek konferencyjno-szkoleniowy,
3. centrum szkolenia antyterrorystycznego,
4. miejsce lokacji wybranych jednostek ABW.

Znaczny wpływ na przygotowanie, analizę i naukowo-praktyczny nadzór nad prowadzonymi szkoleniami ma Rada Konsultacyjna powołana przy COS, której przewodniczącym został pierwszy Szef Urzędu Ochrony Państwa, senator dr Krzysztof Kozłowski. W skład Rady obecnie wchodzi: Andrzej Barcikowski, Paweł Białek, Jacek Mąka, Piotr Niemczyk, Antoni Podolski, Zbigniew Rau, Bartłomiej Sienkiewicz, Marek Szczur-Sadowski i Piotr Potejko.

Przy wsparciu Rady udało się wypracować obecnie obowiązujący i funkcjonujący system nauczania oparty na doświadczeniach praktyków i ekspertów, wsparty wzorcami szkolenia akademickiego oraz doświadczeniami polskich i zagranicznych służb specjalnych (m.in. FBI i DEA). Wdrożony system oparty jest na wcześniejszej analizie ilościowej i jakościowej kursów prowadzonych w ostatnich latach w COS.

Szkolenia

Od 2009 roku stopniowo wprowadzany jest nowy, kompleksowy system szkolenia oparty na strukturze modułowej, pozwalającej na elastyczne dostosowywanie zawartości tematycznych do określonych potrzeb wynikających ze specyfiki służby. Podstawą działań w powyższej koncepcji jest przeniesienie wysiłku kształcenia w stronę podwyższania kwalifikacji w zakresie umiejętności strictly zawodowych.

Celem strategicznym systemu szkolenia zawodowego pierwszego stopnia (podstawowego), trwającego cztery miesiące, jest wyposażenie nowo przyjętego do służby funkcjonariusza ABW w niezbędną wiedzę i zakres umiejętności pozwalających na skuteczne wdrażanie się i wykonywanie zadań służbowych już od pierwszych dni pracy.

W tym samym roku rozpoczęto wdrażanie opartego na szczegółowej analizie systemowej wcześniejszych kursów modułowych szkolenia oficerskiego. Ma on na celu podniesienie jakości szkolenia z uwzględnieniem zgłaszanej przez jednostki organizacyjne ABW potrzeby odejścia od kilkumiesięcznego stacjonarnego trybu kształcenia na rzecz cyklicznych zjazdów, umożliwiających funkcjonariuszom stopniowe nabywanie wiedzy i wykorzystywanie jej w trakcie służby, co zapewnia ciągłość pracy poszczególnych pionów ABW.

Szkolenia korpusowe – to szkolenia uniwersalne i wieloaspektowe, ukierunkowane na zdobywanie umiejętności praktycznych, umożliwiających kształcenie w tym systemie również funkcjonariuszy innych służb specjalnych, zarówno krajowych, jak i zagranicznych.

W ubiegłym roku przeprowadzono 90 kursów specjalistycznych dla około 1200 osób. Były to zajęcia dotyczące takich zagadnień, jak: praca z informacją, wybrane zagadnienia z teorii i praktyki analitycznej, bezpieczeństwo sfery publicznej czy przeciwdziałanie legalizacji środków pochodzących z przestępstwa. Rok 2010, dzięki współpracy ze Strażą Graniczną, Biurem Ochrony Rządu i Uniwersytetem Warszawskim, zamknie się podobną liczbą szkoleń ukierunkowanych na zdobywanie doświadczenia i bezpośredniej praktyki podczas kursów z następujących tematów: *Zarządzanie miejscem zdarzenia z elementami śledztwa powybuchowego z warsztatami udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej* czy też *Biały wywiad – zbieranie informacji z otwartych baz danych*. Rozpoczęto również współpracę szkoleniowo-dydaktyczną z innymi służbami specjalnymi, których funkcjonariusze również kształcą się na kursach w Emowie.

CBA jest jedną z kilkunastu jednostek współpracujących z COS ABW w zakresie naukowo-dydaktycznym. Jest to możliwe dzięki wypracowaniu szerokiej oferty szkoleń praktyczno-zawodowych wspomagających system szkolenia korpusowego, ale przede wszystkim dających możliwość poszerzania profesjonalnej wiedzy i umiejętności funkcjonariuszom wykorzystującym je podczas wykonywania zadań służbowych. Szkolenia te są oparte na wiedzy i doświadczeniach ekspertów i naukowców polskich i zagranicznych.

W ramach kursów osoby szkolące się w COS bezpośrednio uczestniczą w różnych inicjatywach jednostek ABW, w celu nabycia jak najwyższych umiejętności praktycznych. Wzorcowym przykładem takiej inicjatywy było m.in. czynne uczestnictwo grupy kursantów (pozorantów-zakładników) w międzynarodowych ćwiczeniach OFFSIDE 2010.

Dużą uwagę w szkoleniu funkcjonariuszy przykładą się do tradycji i etosu służby. Dla połączenia tradycji historycznej z teraźniejszością, w dniu 2 marca 2010 r., z inicjatywy Szefa ABW płk. Krzysztofa Bondaryka i Prezesa Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, śp. płk. Czesława Cywińskiego, podpisano porozumienie, w którym określono obszary wzajemnej współpracy. Jej przejawem jest wdrożony w oparciu o cytaty z gen. Stefana Roweckiego „Grota” – *...musisz świecić przykładem odwagi, honoru, żarliwej dla narodu służby...* – program popularyzowania historii służb specjalnych oraz budowy etosu u funkcjonariuszy szkolenia podstawowego, obejmujący wizytę studyjną w Muzeum Powstania Warszawskiego, Muzeum Ofiar Komunizmu i spotkania z żołnierzami Armii Krajowej. Program ten stanowi patriotyczny drogowskaz, ukierunkowujący młode pokolenie pracowników służb.

Studia podyplomowe

1 lipca 2008 r. w Warszawie podpisano porozumienie pomiędzy Wydziałem Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego a Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Jednym z efektów tego porozumienia była decyzja o utworzeniu międzyinstytucjonalnych Studiów Podyplomowych dla funkcjonariuszy ABW na kierunku Bezpieczeństwo Wewnętrzne. Stronę organizacyjną przedsięwzięcia powierzono COS ABW w Emowie. Uroczyste rozpoczęcie I edycji PSBW w roku akademickim 2008/2009 odbyło się 17 października 2008 r. na Uniwersytecie Warszawskim.

U podstaw decyzji Szefa ABW o utworzeniu studiów legło z jednej strony dążenie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych funkcjonariuszy, a z drugiej – umożliwienie im uzyskania kompleksowej wiedzy wynikającej nie tylko z praktyki służbowej, ale również opartej na doświadczeniach najlepszych w Polsce ośrodków akademickich. Przyjęty system kształcenia pozostaje nowatorskim i pilotażowym projektem naukowo-dydaktycznym, dostosowanym do potrzeb Agencji i obejmującym najważniejsze elementy wiedzy, która będzie mogła być w przyszłości wykorzystana w praktycznej pracy zawodowej.

Studia od samego początku cieszyły się ogromnym zainteresowaniem funkcjonariuszy. Do powodzenia przedsięwzięcia przyczyniło się silne zaplecze dydaktyczne złożone z pracowników akademickich z bogatym dorobkiem naukowym (w szczególności wykładowców Uniwersytetu Warszawskiego), profesjonalistów z wybranych jednostek administracji publicznej, a także specjalistów-praktyków z ABW. Studia realizowane są na dwóch profilowanych kierunkach: Bezpieczeństwo Informacji i Bezpieczeństwo Wewnętrzne.

Do udziału w III edycji PSBW w roku akademickim 2010/2011 zaproszeni zostali również przedstawiciele innych służb specjalnych i formacji mundurowych. Zgłoszona oferta spotkała się z dużym zainteresowaniem przede wszystkim ze strony funkcjonariuszy Straży Granicznej, Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Biura Ochrony Rządu.

Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego

We wrześniu 2009 roku COS ABW rozpoczął wydawanie czasopisma naukowego zatytułowanego „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego”. Artykuły tu publikowane dotyczą statutowych zadań Agencji. Intencją powołania „Przeglądu” była chęć zwrócenia uwagi odbiorców na sferę szeroko rozumianego bezpieczeństwa wewnętrznego. Przed funkcjonariuszami ABW otworzyła się nowa perspektywa wymiany doświadczeń m.in. z uczelniami wyższymi, a także innymi instytucjami działającymi w tym obszarze.

Nadzór merytoryczny nad czasopismem sprawują Rada Konsultacyjna oraz Rada Naukowa, w której skład wchodzi pracownicy naukowcy wyższych uczelni: prof. dr hab. Brunon Hołyst, prof. dr hab. Krzysztof Indeki, prof. dr hab. Andrzej Mania, prof. dr hab. Piotr Mickiewicz, prof. dr hab. Stanisław Sulowski, prof. dr hab. Sebastian Wojciechowski i prof. dr hab. Konstanty A. Wojtaszczyk.

W 2009 r. Ośrodek opublikował również materiały z konferencji, która odbyła się w COS ABW w maju 2008 r., zatytułowanej *Terroryzm. Materia ustawowa?* oraz *Katalog wystawy zorganizowanej z okazji 70. rocznicy agresji hitlerowskiej oraz stalinowskiej na Polskę w celu upamiętnienia wkładu służb specjalnych II Rzeczypospolitej w walkę o wolność i niepodległość kraju*. Do tej pory ukazały się trzy numery „Przeglądu”, w tym jedno wydanie specjalne poświęcone 20-leciu UOP/ABW.

Konferencje - wykłady - wystawy

W COS organizowane są konferencje naukowe na, które zapraszani są reprezentanci instytucji państwowych, przedstawiciele służb specjalnych oraz zewnętrzni eksperci i naukowcy. Celem tych spotkań jest omawianie zagrożeń dla bezpieczeństwa RP, perspektyw ich dalszego rozwoju, a także opracowywanie nowych metod ich skutecznego zwalczania. W ostatnich latach odbyły się konferencje poświęcone m.in.: zagadnieniom ustawodawstwa antyterrorystycznego, proliferacji broni masowego rażenia oraz ochronie informacji niejawnych.

Ośrodek gościł również wybitne postaci ze świata polityki, w tym m.in.: ówczesnego Marszałka Sejmu Bronisława Komorowskiego, wicepremiera, ministra gospodarki Waldemara Pawlaka, prof. Władysława Bartoszewskiego oraz ministra spraw zagranicznych Radosława Sikorskiego. Ich wykłady cieszyły się olbrzymim zainteresowaniem słuchaczy COS.

Stałym elementem działalności edukacyjnej Ośrodka są wystawy poświęcone służbom specjalnym II RP. Najnowsza ekspozycja poświęcona jest Patronowi Ośrodka.

Perspektywy

Rozwój dotychczasowej bazy szkoleniowej, utworzenie Centrum Szkolenia Antyterrorystycznego, a także przygotowanie naukowe wysoko wykwalifikowanej kadry staje się jednym z priorytetów determinujących działania i kierunki rozwoju COS.

Wybudowanie w niezwykle szybkim czasie najnowocześniejszej w Polsce strzelnicy połączonej z pomieszczeniami do ćwiczeń taktycznych, przygotowanie profesjonalnego toru sprawnościowego czy prace zmierzające do powstania nowoczesnej multimedialnej biblioteki, dają początek dalszego dynamicznego rozwoju Ośrodka.

W perspektywie COS mogłyby stać się nowoczesnym centrum szkolenia służb specjalnych – krajowych i sojusznicznych.